

Anecdotari de Francesc Pujols

Al jardí de l'Ateneu, Francesc Pujols contempla filosòficament la laboriosa manera de caminar d'una tortuga, i resumint les seves cavil·lacions exclama:

—Avui ja no se'n fan, de coses així...

* * *

Pujols va ser sempre un home de cortesia extremada. Un dia es comentava davant seu la profunda veritat continguda en la frase llatina "In vino veritas". Cada persona, deia un interlocutor, es comporta com qui realment és després d'haver begut generosament.

—Exacte —observà Pujols—, jo sempre sóc amable amb tothom, però a partir de dues o tres copes ja em torno reverencial.

* * *

Pujols defensava la perfecció de l'home davant d'un interlocutor que afirmava que l'home era una suma d'imperficcions. En un moment determinat, Pujols va decidir ésser conciliador, i va exclamar:

—Tingui en compte, estimat amic, que l'home va ser creat en uns temps molt endarrerits...

* * *

Troband-se amb el seu gran amic Josep Maria de Sagarra, Pujols olorava el clavell que normalment duia a l'americana. Després d'una estona el va agafar i, oferint-lo a Sagarra, va dir-li:

—Té, poeta: acaba-te'l

* * *

Aquesta anècdota ha estat atribuïda a Pujols amb bastant versemblança.

Diu que Pujols va trobar un matí a l'astrònom Comas i Solà que pujava Rambla amunt amb pas ràpid i cara de preocupació.

—On aneu, tan de pressa a aquestes hores? -li va preguntar Pujols, que probablement encara no havia anat a dormir.

—Perdoneu-me, però no em puc aturar perquè a les nou tinc un eclipsi.

—Bé, vaja, així no correu gaire; aquest eclipsi sempre serà a dos quarts de deu.

* * *

A l'època d'aquella famosa "penya de l'Ateneu" es parlava dels sous fabulosos dels artistes. Un dels contertulians va dir, referint-se a un dels actors còmics més famosos del moment:

—Buster Keaton deu guanyar més que un ministre.

—I no fa riure tant... —va respondre un impertorbable Pujols

Pujols va convidar a dinar don Emili Tintoré, crític teatral. El senyor Tintoré, que era fi i esquelètic com un insecte delicat, li va dir:

—No vull plantejar-li problemes, perquè sóc vegetarià.

—No es preocupi... Ja matarem un bròquil.

* * *

Un ateu deia a Pujols que ell no podia concebre, de cap manera, l'existència d'una altra vida.

—A vós us estranya que existeixi una altra vida —li contestà Pujols— però a mi, el que realment m'estranya, és que existeixi aquesta.

* * *

Explicaven a Pujols les enormes dificultats que passava un dels seus amics per poder anar vivint i guanyar-se mitjanament la vida.

—Pobre noi —va dir Pujols—, una cosa tan trista com la vida, i que a més a més se l'hagi de guanyar...

* * *

Quan va escriure el llibre sobre la "Hiparxiologia" de Pujols, Josep Pla va estar una temporada a Martorell. En aquella època —ens referim a la tercera dècada del segle [XX]— Martorell es trobava sota l'acció d'una plaga de mosques. Pla afirmava que viure a Martorell hauria estat una delícia si no l'haguessin foragitat les mosques. Doncs bé, segons sembla la única cosa on no hi havia mosques era la d'en Pujols. Un veí seu, obsessiu, li va preguntar:

—Com diable us les arregleu per no tenir ni una mosca mentre que casa meua n'està materialment envaïda?

Pujols s'hi va acostar, adoptant el seu millor aire de conspirador, i li va xiuxiuejar:

—A vostè ja podem desvetllar-li el secret, ja que és un veí.

I, acostant-se encara més, li va deixar anar confidencialment a l'oïda:

—es matem.

* * *

La següent anècdota de Pujols conté el germen de l'humor més modern i cerebral.

Durant un viatge en ferrocarril, un company de departament li va preguntar quan arribaven a una estació:

—Em podria dir quina població és aquesta?

I Pujols va contestar:

—Manresa, com el seu nom indica.

* * *

A Pujols sempre li va agradar anar vestit amb elegància. En el moment de més descamisament de la guerra civil, es passejava per Martorell —on era literalment adorat per dretes i esquerres— vestit amb pantalon de tall i bombí. Va defensar sempre que s'havia de dur barret, de manera que quan un senyor havia de sortir al carrer sense barret, deia que s'havia de posar un llapis a l'orella. D'aquesta manera seguia semblant un senyor que ocasionalment anava del despatx al magatzem.

* * *

A l'Ateneu Barcelonès, un astrònom afirmava que el món s'acabaria dins de dos-cents disset milions d'anys. En sentir això, Pujols, vivament inquiet, va inquirir:

—Com ha dit? D'aquí a quants milions d'anys?

—Dos-cents disset milions —va refermar el savi.

Pujols va fer un gest de profund alleujament i va dir:

—Quina por que m'ha fet passar! Havia entès disset milions.

* * *

Segons sembla, en temps de la República es va discutir a Martorell si els "serenos" havien de cantar les hores i el temps en català o en castellà. Pujols va ser consultat, i com a gran aficionat al "bel canto" va contestar taxativament:

—Si han de cantar, que sigui en italià.

* * *

Els tràmits de depuració el van dur durant unes hores a la presó. Va ser reclòs en una cel·la on hi havia una dotzena de detinguts d'aspecte inquietant. Pujols no va contenir un cert neguit en veure els seus companys. A la cel·la hi havia un lavabo; Pujols, amb gran cortesia, va obrir l'aixeta, va deixar caure un rajolí d'aigua i dirigint-se als presents els va dir:

—Espero que no els molestarà. Però m'he permès d'obrir l'aixeta perquè així semblarà que estiguem fent una fontada.

I afegia:

—Llavors vaig explicar-los-hi trenta *xistos* seguits de vigilants, i quan van posar-me en llibertat no em volien deixar marxar.

* * *

En el moment de ser alliberat va saludar al director de la presó dient-li:

—Bé, així jo me'n vaig. Vostè es queda?

Abans de començar la seva declaració li van preguntar:

—*¿Jura usted decir la verdad, toda la verdad y nada más que la verdad?*

I Pujols, exaltat, va contestar:

—*La Verdad, la Verdad... ¿Qué más quisiera que conocerla!*

* * *

Amb les convulsions de la guerra, es va perdre el bellíssim retrat de Pujols obra de Ricard Canals. Després de la guerra, els seus amics insistien perquè fes alguna indagació per recuperar-lo. Pujols sempre deia:

—No us amoïneu, el Destí me'l portarà. N'estic segur.

El 1948 es va publicar una anècdota de Pujols a *Destino* il·lustrada amb una fotografia del cèlebre retrat. Al cap de quatre dies el quadre de Canals tornava a ser al domicili de Pujols; la reproducció havia donat la pista a una lectora del setmanari. I per això, Pujols sempre repetia:

—Ja us ho deia jo, que el *Destino* em tornaria el quadre...